

El passat 5 de març el Patronat de la Fundació del Centre Internacional de Premsa de Barcelona (CIPB) nomenava Rosa Maria Calaf nova presidenta de l'entitat en substitució de Xavier Batalla. En una entrevista a dues bandes, aquests dos periodistes amb força anys d'experiència a l'esquena –ella en el món de la televisió, ell en la premsa escrita– i un gran bagatge en l'àmbit internacional, reflexionen sobre el futur de la institució, així com dels perills que afronta una professió a la qual tots dos s'han dedicat amb cos i ànima.

“La premsa viu el moment més difícil”

Jordi Rovira
Fotos: Sergio Ruiz

Des de novembre de 2006 has presidit el CIPB. Quins deures deixes pendents a la nova presidència?

Xavier Batalla - No crec que quedi res pendent, però la tasca de la nova presidenta és refundar el CIPB. En els darrers anys hi havia una sèrie de problemes econòmics que no és que fessin perillar l'existència del Centre encara que, en qualsevol cas, eren un problema de futur. En l'actualitat, partim d'un plantejament renovat, un compromís per part dels patrons. En aquest sentit, si bé el CIPB no té el futur del tot aclarit, sí que s'enceta una etapa nova. I una nova presidència és el més adient per començar-la.

Per què acceptes el càrrec i què vols millorar del CIPB?

Rosa Maria Calaf - Estic agraïda pel fet que hagin comptat amb mi perquè una té la sensació que pot ser útil, però també molta inquietud, ja que no m'agraden gens els càrrecs, no sóc gens de despatx i em fa molta por no poder-ho combinar amb els meus viatges. Però ho vaig plantejar i em van dir que es pot combinar. Em fa molta il·lusió aportar el que pugui de la meva experiència, que ha estat a l'altra costat, com a usuària de centres de premsa. Intentaré continuar el que s'ha fet fins ara. L'únic tema que volem millorar és el relatiu a les noves tecnologies.

Tots dos heu voltat força pel món i, per tant, esteu acostumats a utilitzar centres de premsa. Si el comparem amb altres centres, com queda el CIPB?

XB La gran diferència és que, al no ser capital d'estat, Barcelona no té una presència de periodistes estrangers com Londres, Roma o Washington, per exemple, i les necessitats són diferents. I, per tant, el CIPB no ha de tenir el plantejament d'un centre de premsa com aquests. Però el sentit de donar el servei al periodista estranger sí que és la seva raó fonamental. A diferència de centres com el de Londres, on s'ofereix servei als 3.500 periodistes que hi viuen, el CIPB no és per al periodista que hi resideix (hi ha uns quaranta periodistes estrangers acreditats), sinó bàsicament per als que, de tant en tant, vénen a Barcelona. El canvi fonamental, tal i com ha comentat la Rosa Maria, és el tecnològic. Abans, per raons econòmiques, això era més difícil, però en l'actualitat el compromís dels patrons a l'hora de mantenir el finançament és cabdal per a la modernització.

RMC Jo porto vint-i-sis anys fora i et puc assegurar que és molt important trobar un suport com el del CIPB quan ets en una ciutat on no resideixes i on no disposes d'una estructura de treball. Té una importància extraordinària i, per tant, a Barcelona cal un centre d'aquestes característiques.

Rosa Maria Calaf, nova presidenta del CIPB, i Xavier Batalla, president sortint, durant la conversa amb CAPÇALERA.

Durant la presentació de la nova presidència vas dir que seria important fer "una campanya de sensibilització sobre la importància del periodisme".

A què et refereixes exactament?

RMC Penso que aquesta és una feina paral·lela del CIPB. No és l'objectiu de la institució però sí que, aprofitant el contacte amb la societat civil que s'ha fet sota la presidència d'en Xavier, hem d'intentar que també es pugui parlar de la qualitat del periodisme. Provar, d'algun manera, de formar sobre el que s'ha d'exigir de la informació.

Quan es parla de qualitat periodística també es parla de formació contínua. Sovint aquest és un dels dèficits de molts professionals de la informació.

Sembla que les presses no ens permeten el temps necessari per reciclar-nos.

XB Això és veritat, si bé aquest és un tema molt personal. El CIPB pot ajudar i ser un complement important,

"Al CIPB també hem d'intentar alertar, sensibilitzar perquè no es perdin els objectius de la professió" (Rosa Maria Calaf)

però la primera responsabilitat és del mateix professional que es vol especialitzar i del mitjà de comunicació que li dona suport, que també hi té un paper important.

RMC Pel que fa a la qualitat periodística, és inquietant la barreja de gèneres a la televisió, la frivolització, la banalit-

zació, la selecció de notícies no pas per la importància del ciutadà sinó per l'audiència. Es busca el que impacta i no el que importa. I sempre que sigui possible, des del CIPB hem d'intentar alertar,

sensibilitzar, preocupar-nos perquè no es perdin els objectius de la professió i que aquesta es converteixi en una altra cosa, sobretot en el cas de la televisió, on no estem fent informació sinó

entreteniment informatiu. I això és important que ho tinguem present fem el que fem. Com a institució, hem de tenir clar que s'ha de protegir la professió de tot plegat.

XB En premsa escrita passa exactament el mateix. La banalització de la informació, buscar l'entreteniment, etc. Històri-

Calaf critica la barreja de gèneres que s'està donant en la televisió actual.

cament, la premsa volia formar i ajudava la gent a aprendre a llegir i escriure. Després, l'objectiu era informar i, més tard, és entretenir. I aquesta vulgarització és

La corresponsal més veterana

Rosa Maria Calaf (Barcelona, 1945) és llicenciada en Dret i Periodisme, i en el moment de prejubilar-se era la corresponsal més veterana amb vuit corresponsalies de TVE (Moscou, Viena, Buenos Aires, Nova York, Roma, Pakistan, Hong Kong i Pequín) on començà a treballar el 1970. Va ser membre fundador de l'equip de TV3 com a directora de programació i producció. Al llarg de la seva carrera, ha aconseguit guardons, com el premi Ondas a la millor tasca professional (2001), l'Ofici de Periodista, del Col·legi de Periodistes (2003) i el Cirilo Rodríguez (2007), entre molts altres.

un problema. La responsabilitat és, primer de tot, dels mitjans i de les empreses. Els periodistes han de tractar de superar-ho, igual que la democràcia separa la religió de l'estat. I, malauradament, cada vegada és més clar que l'empresa i la redacció són una mateixa cosa quan, almenys en un estat de dret, haurien de ser-ne dues de diferents. RMC Aquesta barreja de negoci i informació és absolutament perjudicial. I des del punt de vista del CIPB també seria interessant conèixer quina és la situació en altres països.

Dins d'aquest moment de canvi, uns dels més afectats són els periodistes veterans als quals les empreses estan prejubilant.

XB S'està prejubilant persones que possiblement estan en el millor moment de la seva carrera periodística. A Gran Bretanya hi ha un periodista, Trevor McDonald, que presentava *News at ten*, el telenotícies de les deu del vespre a la ITV. Es va jubilar el 2005, tot i així, l'any passat, els responsables de la ca-

dena el varen anar a buscar i ara el torna a presentar. Aquí, en canvi, si ja superes els quaranta anys...

...però és que tradicionalment als països anglosaxons els periodistes veterans dirigeixen els noticiaris que aquí presenten els joves.

RMC Tornem al problema de la barreja de gèneres. És lògic que un programa d'entreteniment del dissabte al vespre busqui un presentador jove per al públic al qual va dirigit, ara bé, un informatiu ha de buscar, sobretot, credibilitat. I aquesta s'aconsegueix tan sols amb el pas dels anys i amb la confiança de l'espectador. Per tant, escombrar això... Fer-ho a la televisió pública, em sembla una malversació de fons públics, perquè han invertit en formar una sèrie de gent de la qual ara prescindeixen i que probablement

"Les notícies no són mercaderies sinó una cosa molt més seriosa"
(Rosa Maria Calaf)

aprofitarà algú altre. Em sembla completament absurd. Sobre la credibilitat, m'agradaria citar el cas de Paul Harvey, una icona de la ràdiodifusió nord-americana que va morir recentment i a qui la CBS havia fet un contracte de cent milions de dòlars per deu anys quan ja en tenia vuitanta-dos!

Aquí això és impensable.

RMC Quan he explicat als meus col·legues anglosaxons que me n'anava de la televisió es quedaven esfereïts ja que allà fan el contrari. Intenten espremer-te i que no te'n vagis perquè, per ells, del que es tracta és d'aprofitar al màxim la persona.

XB Aquesta política de prejubilacions demostra el desinterès per la informació i com les empreses periodístiques

confien en la banalització d'aquesta informació. Perquè per ser gran o tenir una edat determinada un no és necessàriament bo, però els errors sí que es cometem per la manca d'experiència, així que quan un té experiència pot evitar-los.

RMC Sobretot, allò que no es pot fer és un tall net. A TVE, ara tan sols hi ha gent sense experiència. I hi ha d'haver gent sense i amb experiència, i a partir d'aquí fer un engranatge.

Un diàleg entre generacions.

RMC Exacte. Perquè ningú no neix ensenyat. I també és tremend el missatge que hi ha darrere tot això: tot val i no importa no saber de les coses, quan en realitat sí que és important. I no vull que sembli que el que volem és tancar el pas a la gent jove perquè és absolutament necessari que hi hagi un relleu

“La política de prejubilacions demostra el desinterès per la informació” (Xavier Batalla)

però aquest ha de ser combinat.

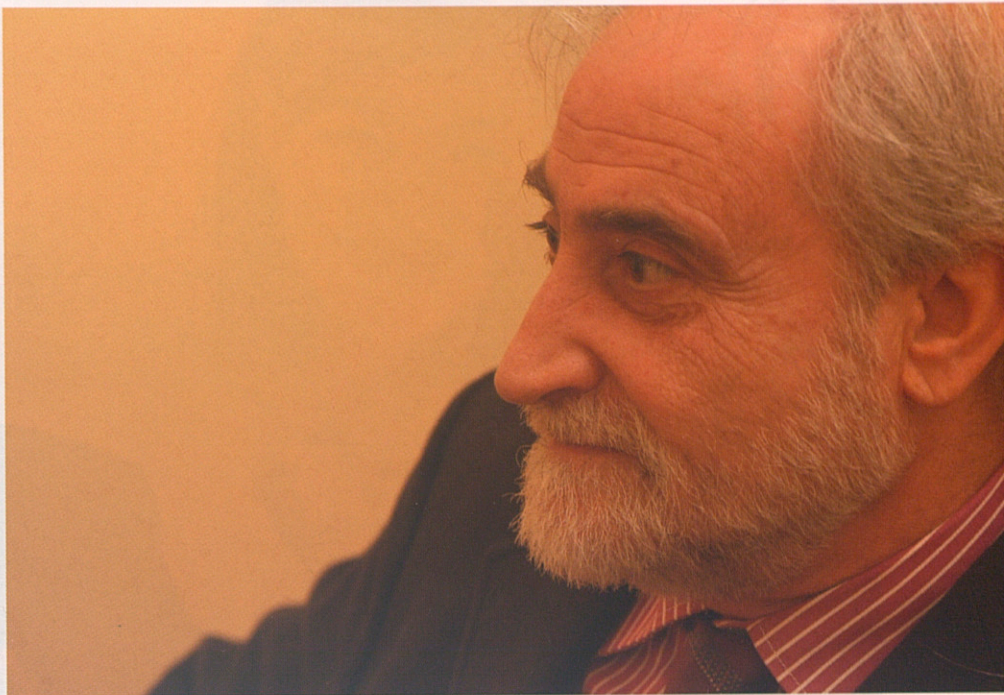
XB A més, s'ha de tenir en compte que als joves se'ls tracta malament, ja que quan es jubila o prejubila un periodista no es fa per beneficiar les generacions joves. La prova d'això està en la precarietat laboral amb què es troben.

I ara que som enmig d'aquest debat, us imagineu un futur sense premsa escrita?

RMC No, quin horror!

XB No me l'imagino.

RMC El més terrible és que sembla que serà així. Als Estats Units ja estan fent estudis que apunten que desapareixeran. No ho sé, jo sóc de tocar paper... Si el que ve i ho substitueix és de la mateixa qualitat o fins i tot ho millora gràcies a les noves tecnologies i tan sols canvia el suport, llavors seria

Batalla no vol imaginar-se un futur sense premsa escrita.

perfecte i no importaria. El problema és que tot apunta que la qualitat se'n ressentirà. I la informació és un dret fonamental del ciutadà. Diaris sense paper? Potser sí. Estic oberta a qualsevol canvi que sigui per millorar, no per anar enrere.

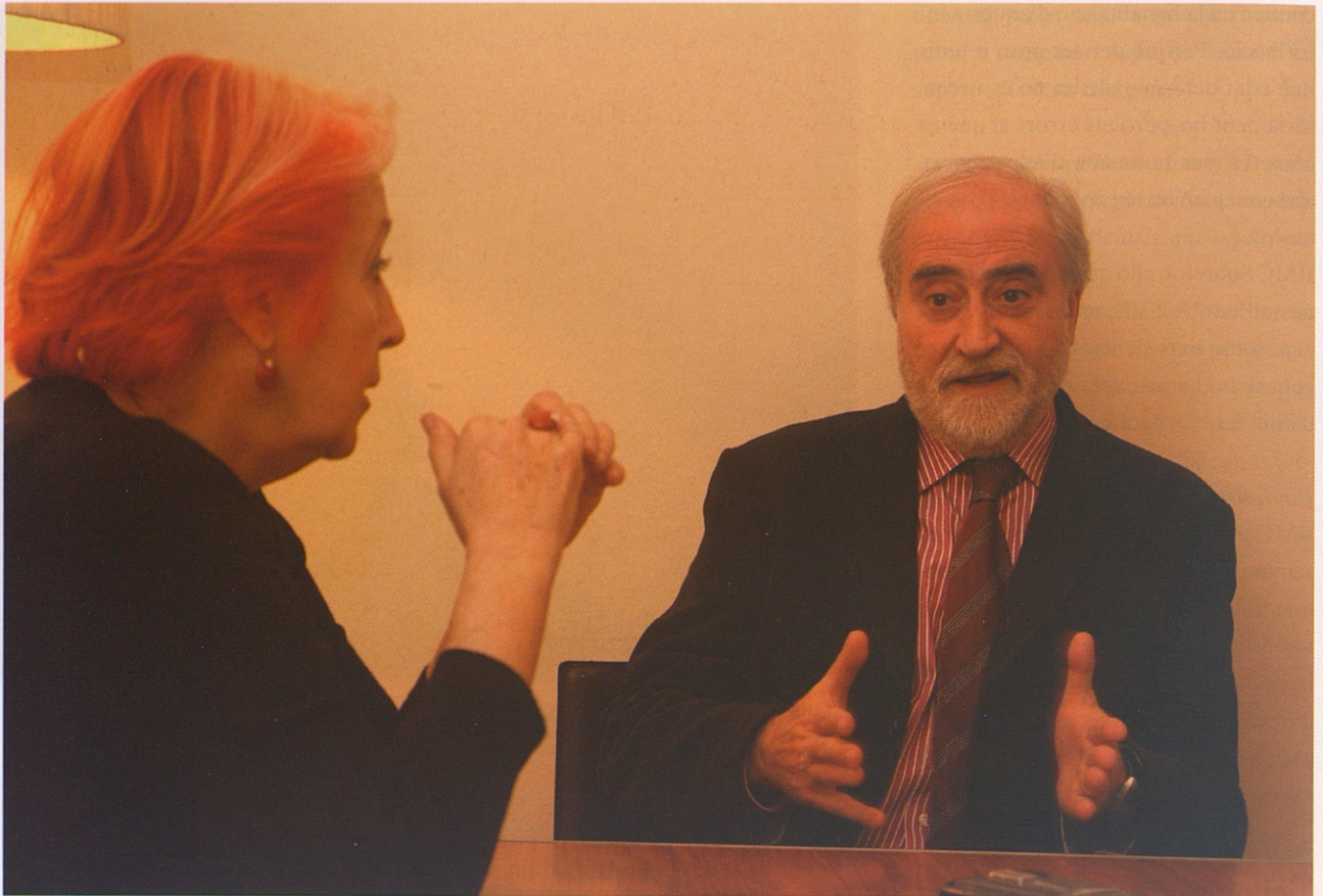
XB Jo no em vull imaginar un futur sense diaris en paper. De totes maneres, crec que seria un pas enrere brutal. Gràcies a la premsa escrita avui és possible Internet. La premsa escrita està relacionada amb la llibertat de premsa, la llibertat d'expressió, el diàleg, l'intercanvi d'opinions... Tan sols cal visitar una redacció d'una televisió o ràdio a les set del matí per veure com s'alimenten de la premsa escrita.

RMC S'anirà cap a noves formes i això és perfecte perquè s'ha d'estar obert a tot això, però sense oblidar quin és l'objectiu del periodisme i de la informació, així com la importància d'una informació ben feta. I que l'objectiu final de la informació no és el compte de resultats. Les notícies no són mercaderies. No són sabates ni cotxes ni

places d'hotel, sinó una cosa molt més seriosa que tot això. No es pot funcionar amb criteris comercials a l'hora de donar resposta a un dret. Perquè ara

Expert en afers internacionals

Xavier Batalla (Barcelona, 1948) és llicenciat en Periodisme i Filosofia i Lletres. Comença el 1972 a *El Correo Catalán* –on va ser cap d'Internacional–, el 1997 s'incorpora al *Diario de Barcelona* com a redactor en cap, càrrec que també ocupa el 1982 a *El País*, on arriba a sotsdirector. Entre 1986 i 1989 fou corresponsal de *La Vanguardia* a Londres. Actualment, és corresponsal diplomàtic de *La Vanguardia* a més de director adjunt de “Vanguardia Dossier”. Ha publicat *Afganistán, la guerra del siglo XXI* i *¿Por qué Irak?* (DeBolsillo). Entre novembre de 2006 i març de 2009 ha estat president del CIPB.

Tant Calaf com Batalla critiquen la política de prejubilacions que estan aplicant nombrosos mitjans de comunicació.

des de les televisions el que estem fent és creant societats de consumidors, no de ciutadans.

XB I, en el cas espanyol, hi ha un motiu de reflexió respecte a la premsa escrita. Al Regne Unit, els diaris que més es venen són els sensacionalistes, però aquí són els diaris de qualitat. Per tant, l'èxit de la premsa a Espanya també va lligada a la qualitat.

En els darrers anys alguns diaris gratuïts han apostat per fórmules més aviat populistes.

XB I la premsa de qualitat pretén banalitzar la informació per arribar als lectors de la premsa gratuïta quan allò que ha de fer és no decebre el lector de tota la vida.

RMC En la televisió l'equivalent hauria de ser la televisió pública. Que una

vegada per totes s'expliqui quin és el model de televisió pública que es vol i que s'expliqui al ciutadà! Que s'expliqui que tenir una bona televisió pública costa diners, de la mateixa manera que també costa diners un bon hospital de la seguretat social o un bon centre educatiu públic. Però resulta que això no s'ha explicat.

"Avui en dia la línia difusa entre empresa i redacció ho és més que mai" (Xavier Batalla)

Tota aquesta transformació de la professió és molt interessant, si bé també és preocupant.

RMC És molt interessant des del punt de vista de la transformació dels instruments, ara bé, molt inquietant veure a

on anirem a parar. I la crisi econòmica és terrible perquè pot acabar precaritzant encara més les redaccions.

XB La premsa viu el moment més difícil. Fa temps la televisió no va acabar amb la premsa escrita però en l'actualitat, entre el fraccionament de l'audiència i la competència d'Internet, els joves ja no llegeixen diaris ni tampoc veuen la televisió! Estan enganxats a la Xarxa i això afecta tant la ràdio, la televisió com els diaris. I, a més, en un moment de crisi econòmica en el qual les empreses aprofiten per fer neteja!

RMC Jo sóc defensora de les noves tecnologies i Internet em sembla una eina magnífica, però s'ha d'explicar a la gent que tot el que surt a Internet s'ha d'agafar amb molt de compte. S'ha d'ensenyar els escolars a veure la televisió i

Internet i a llegir la premsa. A Internet no hi ha cap autoritat cibernètica que decideixi que quan posem una paraula al cercador apareguin les millors entrades sobre un tema determinat. Més aviat aquestes les han posades allà perquè algú té uns interessos determinats. I això la gent ha de saber-ho.

XB Un dels aspectes que donava més credibilitat a la premsa escrita era que ordenava el món, ordenava tota la quantitat d'informació que rebem. I si el lector no estava d'acord en com ordenaven el món canviava de diari! Però ara cada cop això és més difícil fer-ho perquè aquests desapareixen i també perquè la tendència és no ordenar el món.

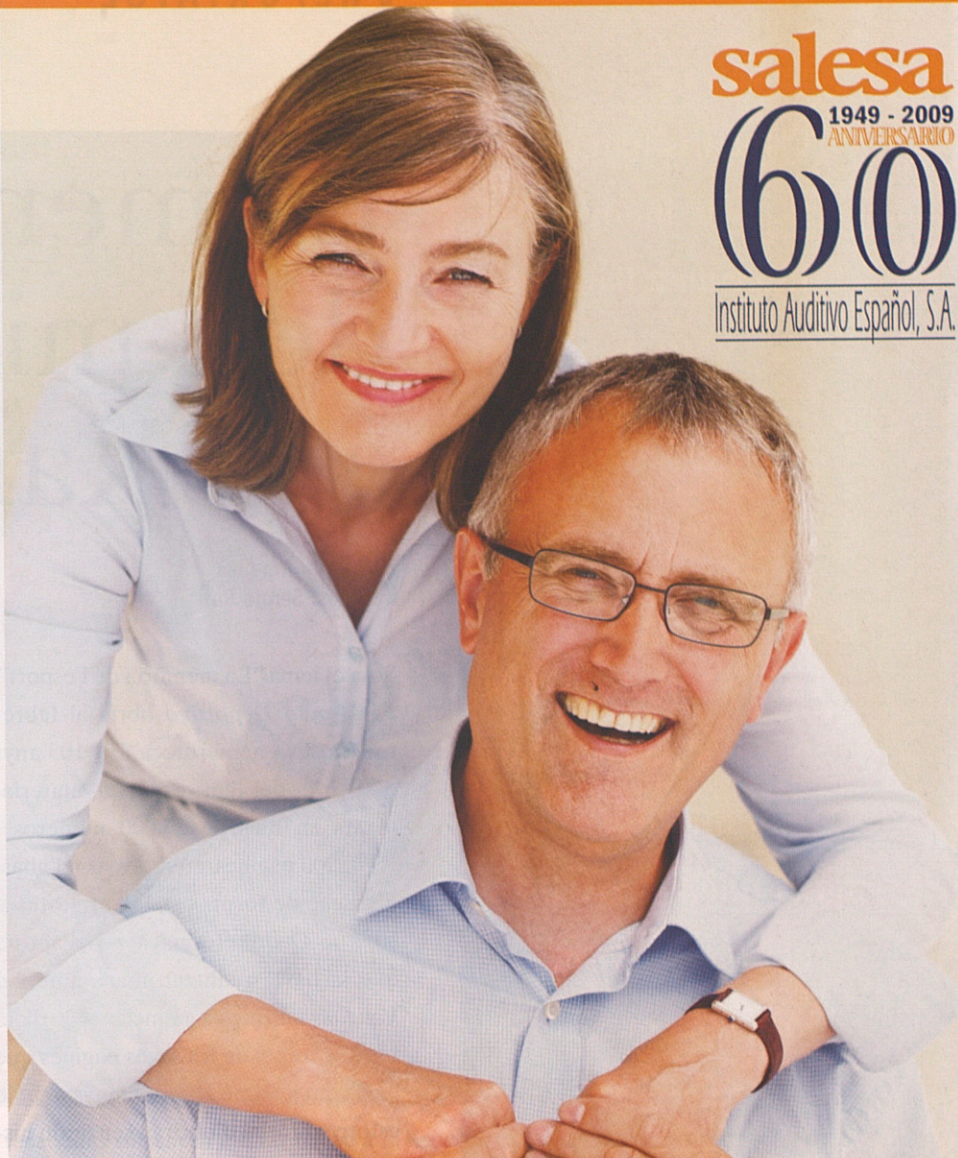
En tot aquest debat, sempre s'assenyala com a culpables els gestors dels mitjans. Però, i els periodistes, quin grau de culpa tenim?

RMC És una responsabilitat compartida, però és clar que qui té més poder també té més responsabilitat. Tu pots dir que per un lloc no hi passes, ara bé, cada cop és més complicat fer-ho perquè la gent jove té moltes despeses que ha de pagar. Així que el llistó del que és o no és acceptable està baixant constantment.

XB Abans parlava de la confusió entre empresa i redacció. Aquesta línia que sempre ha estat difusa avui en dia ho és més que mai. I per part del poder polític, la pressió cada dia és més gran.

RMC Però és que cada vegada aquesta pressió és menys política i més econòmica. Ja no és un problema ideològic, sinó que la política està sotmesa a l'economia. Actualment, els polítics són homes de negocis. Quan els veus viatjant pel món al final el que van és a vendre, mentre que temes com l'ètica i els drets humans sempre els citen amb la boca petita. I aquest és el gran canvi. Ara els controls són econòmics i ho són per a tothom.

salesa
1949 - 2009
ANIVERSARIO
60
Instituto Auditivo Español, S.A.

60 anys cuidant la seva salut auditiva, perquè guanyi en qualitat de vida!

Condicions especials col·legiats/col·legiades:

- Revisions auditives gratuïtes.
- 10% de descompte en audiòfons.
- 10% de descompte en protectors auditius.
- 15% de descompte en ajudes auditives.
- Preus especials en la renovació de les ajudes auditives.
- Descomptes en reparacions, accessoris, neteja...
- Facilitats de pagament i finançament.

Més informació o visites:

93 317 35 70

Centre certificat amb

ISO 9001
BUREAU VERITAS
Certification

www.salesa.es
Salesa, Instituto Auditivo Español
c/Pau Claris, 98 - 08010 Barcelona